

Rhode

Ród Rhode wywodzi się z Granowa, z Kosznajderii. Pierwszym odnalezionym przedstawicielem rodu **Rhode** (pisanym także jako Rohde, Rode, Roda) jest moja praprababcia **Rozalia** urodzona około 1803 roku, która zmarła 02.10.1849 roku.

Co wiemy o wcześniejszych losach rodu?

Lustracja Prus Królewskich w 1765 roku wykazała, że w Granowie 3,5 włóki szołtysiej posiadał - na podstawie przywileju krzyżackiego, potwierdzonego przez kolejnych królów polskich, w tym Augusta III z dnia 24 września 1750 roku - **Jakub Roda**. Szołtys Jakub Roda płacił podatki należne Rzeczypospolitej, a ponadto płacił dróżne. Wraz z innymi gospodarzami woził drewno na naprawy do zamku, z każdej włóki dostarczał 3 wozy drewna do gorzelni i wykonywał inne powinności.

Podczas spisu przeprowadzonego w 1772 roku, znanego pod potoczną nazwą jako „kataster frydrycjański” przedstawiciele 6 rodzin Rhode zamieszkiwali 3 wsie na terenie uznawanym za matecznik Kosznajdrów. Rozmieszczenie poszczególnych rodzin pokazuje poniższa tabelka:

Tab. 6. Rozmieszczenie rodzin rodu Rhode podczas spisu w roku 1772 .

Miejscowość	Nazwisko imię	Zawód/Stan	Inne
Ogorzeliny/Gersdorf	Rhode Lorenz	?	Roda
	Rhode Peter	?	Roda
	Rhode Andres	kaznodzieja	Rodda
Granowo/Granau	Rhode Jacob	szołtys	włóki sołeckie
Lichnowy/Lichnau	Rodde Andreas	szołtys	Rodde. Jeden z trzech, wraz z Michel Wegner i George Pantzcke
	Rodde Andres	?	

Ród Rhode nie był tak ekspansywny jak ród Behrendt, i podczas 147 lat, jakie dzieli rok 1772 od roku 1919, - który możemy, dzięki opracowaniu J. Rink porównać - ilość rodzin na analizowanym obszarze, nie uległa zmianie, a jedynie przemieszczeniu, co pokazuje tabelka poniżej:

Tab. 7. Usytuowanie rodzin rodu Rhode w roku 1919.

Lp	Nazwisko i imię	Zawód/Stan	Ilość osób w gospodarstwie	Miejscowość
1	Rhode Andreas	dróżnik? (Chausseewärter)	10	Dąbrówka/Damrau
2	Rhode Bernard	pastor	2	j.w.
3	Rhode Joannes	dziedzic, właściciel ziemski	8	Granowo/Granau
4	Rhode Maria	wdowa po	4	Jerzmionki/Harmsdorf

		chałupniku		
5	Rhode Johann	chałupnik	6	Lichnowy
6	Rhode Kasimir	właściciel	10	j.w.
Razem			40	

Ród przetrwał jak widać w dwóch wioskach, spośród tych, w których był w roku 1772, w Granowie i w Lichnowach, gdzie **Jakub Rhode** i **Andreas Rhode** byli sołtysami, a ich potomkowie w 1919 roku, **Joannes Rhode** – dziedzicem, a **Kasimir Rhode** – właścicielem.

Nazwisko – w pierwotnej postaci – Rhode w 2002 roku nosiło w Polsce tylko 47 osób. Najbardziej rozpowszechniło się w postaci, w jakiej przez pewien okres czasu było zapisywane w księgach metrykalnych Gostycyna – Rohde. Nosiły je w 2002 roku 1154 osoby. Miało także postać: Roda – 673, Rode – 629, Rohda – 141 osób, Rhoda – 11, Rodhe – 1, Rodde – 1 osoba.

Rozalia Rhoda (zapisana jako Roda), moja praprababcia wywodzi się z rodu, który jest jednym z najstarszych rodów kosznajderskich. Rodzicami Rozalii, a moimi praprapradziadkami są: **Wojciech (Adalberty) Rhode** urodzony około roku 1757 i **Elżbieta Partyczka** z domu Szwedowska, która wyszła za Wojciecha będąc wdową. Elżbieta prawdopodobnie wcześniej była żoną Jana Partyki (*Partyka*) i urodziła mu siedmioro dzieci:

Marianna Partyka – urodzona w roku 1783,
Katarzyna Partyka – urodzona w roku 1785,
Magdalena Anna Partyka – urodzona w roku 1787,
Walenty Partyka – urodzony w roku 1791,
Mateusz Partyka – urodzony w roku 1793,
Jan Partyka – urodzony w roku 1796,
Katarzyna Partyka – urodzona w roku 1798.

Wojciech Rhode i Elżbieta z d. Szwedowska, po 1 mężu Partyka, wzięli ślub 11.01.1802 roku w Bysławiu. To znaczy, że pierwszy mąż Elżbiety zmarł pomiędzy rokiem 1798, (wtedy urodziło się ich najmłodsze dziecko) a rokiem 1802. Elżbieta zmarła w wieku 73 lat, a więc urodziła się około roku 1757. Kiedy urodziła pierwsze dziecko Wojciecha, moją praprababcie Rozalii Rhode, miała 46 lat. Drugą córkę, Elżbietę Rhode urodziła dwa lata później.

Elżbieta Rhode (córka), w wieku 20 lat poślubiła 25 letniego **Andrzeja Skaję (Skaja)**. Ceremonia odbyła się w Bysławiu w roku 1824. Elżbieta i Andrzej Skaja mieli jedenaścioro dzieci:

Ignacy Skaja, * Bysław 1825.01.31, + Bysław 1838.12.10
Elżbieta Skaja * Bysław 1826.11.17
Brygida Skaja * Bysław 1828.02.28
Jan Wincenty Skaja * Bysław 1830.05.02
Józef Skaja * Bysław 1832.03.08
Józef Skaja * Bysław 1834.03.26, + Bysław 1843.09.24
Stanisław Skaja * Bysław 1836.09.28
Andrzej Skaja * Bysław 1838.02.28, + Bysław 1839.12.22

Ewa Skaja * Bysław 1844
Katarzyna Skaja * Bysław 1844
Marianna Skaja * Bysław, + Bysław 1848.02.01

Nie udało mi się ustalić powiązań rodzinnych pomiędzy rodziną Wojciecha i Elżbiety, a innymi rodzinami Rhode mieszkającymi w okolicy, chociaż jestem przekonany, że były to rodziny ze sobą spokrewnione.

W Gostycynie 12.07.1788 roku **Jakub Rhode** ożenił się z wdową po Wojciechu Lęgowskim, **Reginą** z domu **Behrendt**. W Gostycynie w 1789 roku ślub wzięli **Magdalena Rhode** i Józef Ciżmowski.

W Gostycynie mieszkał **Franciszek Rhode**, który w wieku 23 lat, 10 maja 1864 roku, wziął ślub z szesnastoletnią panną **Franciszka Chylewska**, oboje z Gostycyna. Mieli, co najmniej dwoje dzieci, syna **Waleriana Rhode** urodzonego 14.04.1871 roku oraz córkę **Mariannę Rhode** urodzoną 12.01.1874. Ten sam **Franciszek Rhode** w wieku **42 lat, będąc wdowcem** wziął ślub **30.10.1882 roku z 28-letnią Marianną Klemon**, która urodziła co najmniej czworo dzieci:

Elżbieta Rhode ur. 1887 zm. 24.06.1888,
Agnieszka Rhode ur. 1889 zm. ().09.1908 w wieku 19 lat,
Marianna Rhode ur. 1893 zm. 14.02.1896,
Franciszek ur. 1895 zm. 28.02.1896 – żył 3 miesiące.

Na przykładzie rodziny Franciszka widać, jak tragiczny bywał los ludzi w tym czasie. Franciszek najpierw stracił żonę, a dzieci z drugiego małżeństwa umierały młodo. Jedno nie przeżyło roku, drugie 3 lat, trzecie 3 miesięcy, czwarte nie dożyło 20 roku.

W Gostycynie, **22.09.1868 roku ślub wzięli 25-letni Paweł Rhode** i 30-letnia **Paulina Korda**. Świadkiem był **Franciszek Rhode**. Paweł i Paulina mieli, co najmniej, troje dzieci:

Antoni Rhode ur. 11.06.1871,
Marianna Rhode ur. 12.01.1874,
Paulina Rhode ur. 15.09.1876.

Także w Gostycynie ślub wzięli: **Jakub Rhode** i **Katarzyna Zielińska** – 1873 rok, **Jan Rhoda** i **Anna Żuławska** – ślub 08.06.1883 rok.

W Bysławiu **Jan Rhode** i **Marianna Zmych** mieszkali wraz z dziećmi: **Marianną** ur. 04.08.1848 i **Ignacym** ur. 19.01.1850.

Żyli tu także **Tomasz Rhode** ur. około 1841 (zm. 1920 w Bysławiu) i jego żona **Anna Majorowska** (*Meyerowska - urodzona ok. 1857 roku zmarła w 1915*). Tomasz i Anna mieli dzieci: **Marcina Rhode** – ur. 1886 i **Bronisławę Rhode** – ur. 1890.

W Węlpinie **Franciszek Rhode** lat 28, 05.09.1892 poślubił 32-letnią **Marię Wiese** z Węlpina. Mieli córkę **Rozalię Rhode** ur. 04.09.1893, która 02.02.1913 roku wyszła za Pawła Grockowicza.

Także z Węlpina pochodził 25-letni **Emil Rhode**, który 24.05.1899 roku w Bysławiu poślubił

27-letnią **Apolonię Kłosowską** (zmarła w wieku 58 lat). Mieli, co najmniej pięcioro dzieci:

Bolesław Rhode ur. 05.08.1898,

Leokadia Rhode ur. 15.03.1901 (zmarła w 1901),

Władysław Rhode ur. 1902,

Franciszek Rhode ur. 1904,

Antoni Rhode ur. 1908.

Wszystkie dzieci urodziły się w Bysławiu.

Opr. Henryk Brunon Szumielski